

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๖

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ได้กำหนดเงื่อนไขที่จะตรากฎหมายจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพไว้ให้ชัดเจน กล่าวคือ ถ้าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดได้แต่เฉพาะตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะ มาตรานี้ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ ๔ ประการ คือ (๑) ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม (๒) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ (๓) จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ และ (๔) ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้

ประมวลกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์มุ่งควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคม คุ้มครองความปลอดภัย รักษาความสงบสุขให้แก่สมาชิกของสังคม รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม โดยกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ ให้เป็นความผิดและกำหนดโทษทางอาญาไว้ เพื่อให้รัฐได้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปกป้องคุ้มครองสังคมและผู้ได้รับผลกระทบจากการทำความผิดอาญา

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์ที่ศาล

๑๖๗

ต้องพิจารณาก่อนตามอนุมาตรา (๑) ถึง (๓) จึงจะสามารถใช้มาตรการรอกการลงโทษในคดีได้ เป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลซึ่งต้องตีความโดยพิพากษาจำคุกจำเลยเท่านั้น และในกรณีที่บัญญัติว่าไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อนมีผลเท่ากับบุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อนแล้ว แม้จะเป็นโทษจำคุกที่เกิดจากการกระทำความผิดเพราะเหตุจำเป็น หรือเพราะเป็นการป้องกันภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตนเอง หรือผู้อื่น ก็ไม่อาจได้รับความเมตตาให้ปรับปรุงตัวเป็นพลเมืองดีในโทษครั้งหลังได้ ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น (๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ (๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ (๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้”

เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มีเจตนารมณ์ในการให้โอกาสแก่ผู้ที่เคยกระทำความผิดได้กลับตนเป็นคนดี และเป็นการหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้น โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในคดีที่ศาลจะพิจารณารอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้นั้น ต้องเป็นกรณีที่ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้ การให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดี โดยการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษและควบคุมความประพฤติไว้ ให้พนักงานคุมประพฤติคอยสอดส่องดูแล ถือได้ว่าเป็นมาตรการหนึ่งในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลย ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการแก้ไขผู้กระทำความผิด สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของ

๗๑

ผู้กระทำความผิด และความปลอดภัยของสังคม รวมถึงการป้องกันอาชญากรรม ตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก สำหรับการรอกำหนดโทษเป็นกรณีศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แล้วให้รอกำหนดโทษไว้ จากนั้นปล่อยตัวจำเลยไป หากภายหลังจำเลยกระทำความผิดซ้ำและถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษอีก ศาลก็ต้องกำหนดโทษในคดีแรกที่ได้รอกำหนดโทษไว้ แล้วพิพากษาลงโทษจำเลยรวมกับคดีหลังได้ ส่วนการรอกำหนดโทษเป็นกรณีที่ศาลกำหนดโทษที่จะลงโทษกับจำเลยไว้ แล้วปล่อยตัวจำเลยไป เพื่อให้โอกาสจำเลยได้กลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยหากภายในระยะเวลาที่รอกำหนดโทษนั้น จำเลยกลับกระทำความผิดซ้ำอีก และถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษ ศาลก็จะนำโทษที่ได้กำหนดไว้มารวมกับโทษที่เคยมีคำสั่งรอกำหนดโทษไว้ได้ อย่างไรก็ตาม การที่ศาลจะรอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษได้หรือไม่นั้น ยังต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๓) ดังกล่าวข้างต้นด้วย ดังนั้น แม้มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง จะเป็นบทบัญญัติที่จำกัดการใช้ดุลพินิจของศาล อันเป็นไปตามหลักการและเหตุผลของการตรากฎหมายที่ต้องมีความแน่นอนชัดเจน อีกทั้งเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายกับผลกระทบจากการจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวแล้ว ก็เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งได้ระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายณนตล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ